

INUIT ATAQATIGIIT

INATSISARTUNI

UKA2015/47+132
30. november 2015
Mimi Karlsen

Apeqquteqaat aallaavigalugu inuit innarluutillit uagut inuiaqatigiittut pitsaanerusumik ilaatinneqalernissaat angusinnaaneripput apeqquteqaatigalugu saqqummiussamik siunnersuut. Qanoq iliuuseqarnikut ilumoortumik piviusorsiortumillu inuit timimikkut innarluuteqartut innarluutilittut pillugit inatsisimmi pineqartut ilinniartitaanermi aaqqissuussinermut kingornatigullu suliffeqarfinnut isertinneqarsinnaappat? Qanoq ililluta ilinniartitaanikkut aaqqissuussineq initunerusoq aammalu suliffeqarfeqarneq inunnut timimikkut innarluuteqartunut periarfissiineq pilersissinnaavarput?

(Inatsisartunut ilaasortaq Agathe Fontain, Inuit Ataqatigiit)

aamma

Inuit annertuumik innarluutillit ilinniartitaanissamik qanoq iliorluni allatuulli neqeroorfigineqartalernissaat pillugu pilersitsinissaq siunertaralugu, matumani Aspergers Syndromimik nappaatillit ilanngullugit apeqquteqaat aallaavigalugu Inatsisartut oqallinnissaannik siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortat, Siumut)

Inuit Ataqatigiit Agathe Fontain aammalu Siumup Inatsisartunut ilaasortaat qutsavigaat pingaaruteqartumik oqaluuserisassamik saqqummiisimammata.

Oqartoqartapoq inuaat uuttorneqartartut sanngiinersaminnut qanoq iliuuseqarnerisigut. Innarluutilittagut sanngiinnertatsinnut ilaappata, taava inuiaavugut sanngiitsortami ilinniaqqinnissaannut periarfissiinngitsut. Innarluutilittagummi meeraanerani immikkut aaqqissukkamik atuartittarpagut, immikkut ilinniartitsisulerlugit, immikkut inilerlugit. Taamaaliortarpugut innarluutillit illersorniarlugit kisiannili aamma ilikkagaqarnissaat angorusullugu. Innarluutillilli meeqqat atuarfiat naammassigaangamikku sunik ingerlaqqinnissamini periarfissaqarpat? Sumi ilinniagaqarsinnaappat? Siusinaartumik sulisinnaajunnaarnersiuteqalertarpat? Isumaqpungu innarluutilittatta, timikkut innarluuteqarunik imaluunniit allakkut innarluuteqarunik, meeqqat atuarfianiit ilinniarfinnut ingerlaqqittarnissaat isumagisariaqaleripput.

Inuit Ataqatigiit isumaqpugut innarluutilittatta ilinniagaqarnissaat, suliffeqarnissaallu qulakkeerniarlugit iliuuseqartariaqartugut. Iliusissatullu periarfissat assigiinngitsut eqqartorniarpagut.

Siullermik taasariaqarpalput innarluutilinnut akisussaaffik kommuniniilernikuummat. Taamaammat komunit akisussaaffigaat innarluutillit atortunik pisariaqartitsippata pissarsissutissallugit. Taamaammat innarluutilik atortussaminik kommunimit isumagineqassaaq.

Sanaartugassat, pisiniarfiit allallu pisussaaffeqarput timikkut innarluutilinnut iserfiusinnaassallutik. Tamakku tamanit malinneqarnersut tamatta eqqumaffigisassaraagut.

Inuit Ataqatigiit isumaqpugut meeqqat atuarfiani immikkut atuartitsineq ilinniarfinni tamani ingerlateqqinneqartariaqartoq. Ilinniarfiiit tamarmik immikkut aaqqissukkamik ilinniartitsisinnaaneq sillimaffigisariaqarpaat. Tassa inuuusuttunut, inersimasunullu immikkut atuartitsinermik pilersitsisariaqarpugut.

Taamatuttaaq efterskoliutigut, højskolillu inuuusuttunik atuartuuteqarsinnaanissaat aningaasaliiffigisariaqarparput. tamakkununnga atuariakaasut innarluutilittatta immikkut atuartitassanik Inuuusuttagummi allat isiginnaaginnassangnilaat, peqataaffigissavaalli.

Inuit Ataqatigiit isumaqarpugut inatsisiliortariaqartugut innarluutillit inuuusutt ilinniaqqinnissaannik periarfissiisumik. Inatsimmi qulakkeerneqassaaq immikkut piareersakkamik ilinniagaqarsinnaaneq. Meeqqat atuarfianiilli piareersarneqariissaq immikkut aaqqissukkamik sumut ilinniagaqarnissaq. Ilinniarfinnut pisinnaanngikkaanni, taava immikkut aaqqissukkamik sulifffimmut sungiusarsinnaanissaq periarfissaasariaqarpoq.

Inatsisiliorneq, peqqussusiornermiit nalunaarusiorneqarpat, taava ilinniarfiit inuutissarsiornermut ilinniarfiuppata imaluunniit ingerlaqqiffiusutut ilinniarfiuppata nalunaarummi ersittariaqarput immikkut tapersersorteqarluni aaqqissukkamik ilinniagaqarsinnaaneq.

Meeqqat atuarfianitulli immikkut aaqqissukkamik sulifffimmut sungiusarsinnaaneq, ilinniarfinni ilinniagaqarsinnaaneq anguniartariaqarparput. Maannakkutut ingerlanerput akueriuminaappoq, meeqqat innarluuteqanngitsut kisimik ilinniarfinnut periarfissaqartarnerat. Inuiaqatigiit inuit tamaasa pisariaqartippagut innarluuteqarpata innarluuteqanngippataluunniit, tamannalu ilinniarfinni suliffeqarfennilu ersittariaqarpoq.

Inuit Ataqatigiit innarluutilittatta ilinniagaqarnissaat pingaartikkatsigu Inatsisartut oqaaseqaatisaattut siunnersuut imaattoq taperserlugu taaseqataaniarput:

Inatsisartut kissaatigaat, inuit innarluutillit pillugit inatsiseqarnerup iluani pineqartut, ilinniartitaanerup iluani aaqqissuussinermi aammalu suliffeqarfeqarnermi tunngasuni initunerusumik inuit pineqartut peqataatinneqarnissaannut pilersitsinissaq. Inatsisartut Naalakkersuisut kaammattorpaat naammassineqarsin-naanerusumik ullutsinnullu naapertuuttumik inuit pineqartut peqataatinneqarnerusumik suliniuteqarnissaq, taamaallillutik inuit taakku eqqissisaannarnagit, ilinniartitaanikkulli suliffissaqarnikkullu annertunerusumik peqataanissaat, taamaallillutik inuiaqatigiinni equeersimaarlutik akulerunnissaat anguniarlugu.